

Lietuvos dailininkų sąjungos metinės ataskaitinės konferencijos,

jvykusios 2014 m. balandžio 23 d.

Mokslų akademijos salėje

Gedimino pr. 3, Vilniuje

Nutarimai

Nutarta patvirtinti Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkės Editos Utarienės metinę veiklos ir metinę finansinę atskaitomybę už 2014 m.

Nutarta patvirtinti Audito atliktą Lietuvos dailininkų sąjungos metinę finansinę atskaitomybę už 2014 m.

Nutarta metinės ataskaitinės konferencijos metu neskaityti Lietuvos dailininkų sąjungos skyrių pirmininkų (-ių) veiklos prastatymų, skyrių pirmininkų metines ataskaitas paviešinti Lietuvos dailininkų sąjungos internetiniame puslapyje.

Nutarta patvirtinti Lietuvos dailininkų sąjungos naujus Tarybos narius: Jūratę Veiss

Jarutę (Kauno skyrius), Vaivą Kovėraitę (Šiaulių skyrius).

Nutarta patvirtinti Lietuvos dailininkų sąjungos stojamąjį įnašą – 30 Eur, metinį nario mokestį – 15 Eur, senjorams paliekant apsisprendimo laisvę dėl metinio nario mokesčio mokėjimo.

Nutarta, kylant abejonėms dėl Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkų vykdytos finansinės ir turinės veiklos skaidrumo, kreiptis į teismo institucijas.

LDS konferencijos Redakcinė taryba:
Kotryna Džilavjan
Evelina Januškaitė
Kristina Budrytė-Genevičė

Ko reikia, kad įkaistų menininkų vaizduotė?

Lietuvos dailininkų sąjungos metinė ataskaitinė konferencija – įvykis neįprastas. Sakoma, kad tai prilygsta šventei. Kartą per metus LDS skyrių, sekcijų, galerijų atstovai susirenka išgirsti apie kūrybinius pasiekimus, organizacijos finansinius reikalus, menininkų pergales ir pralaimėjimus. Tiesa, pralaimėjimai dažniausiai tyliai nuryjami lyg karti piliulė, užgaulius žodžius bandoma pamiršti, apkalbas paversti anekdotais. Tačiau šių metų konferencija parodė išskirtinumą.

Apie tai – mano žurnalistiniai pastebėjimai.

LILIJA VALATKIENĖ

Vangi pradžia

Konferencijos pradžia patvirtino taisyklę, kad menininkai yra individualistai. Kolektyve jiems susitarti bet kokių klausimų nėra paprasta. Konferencijos darbotvarkės tvirtinimo klausimas bene pusvalandį buvo paskendęs ginčuose, nors darbotvarkė visiems delegatams buvo žinoma iš anksto. Kilus nesutarimams dėl audito ataskaitos eiliškumo (beje, ji užtruko trumpiau nei ginčai dėl jos), į tribūną vis lipo ir lipo aktyviausieji LDS nariai su savo pasiūlymais keisti pasisakymų tvarką. Kai dalis konferencijos dalyvių per tuos pasiūlymus buvo suklaidinti, o siūlytojai patys juose susipainiojo, sumaištį nusprendė nutraukti posėdžiui pirmininkavęs Tomas Rudokas. Konferencijos reikalai pajudėjo. Auditoriui Rasai Žemaitytei buvo leista perskaityti ataskaitą. Ji su laukė nemažai klausimų, dažnai prasilenkiančių su logika, tačiau iš tribūnos viską paaiškino kantriai ir nuosekliai.

Išgirsti skyrių ir sekcijų pirmininkų ataskaitų apie praėjusių metų pasiekimus ir rūpesčius niekas napanoro. Kazkam pasiūlius, daugumai pritarus, ataskaitos liko tiems, kas jas rašė.

Išsamią metinę ataskaitą už LDS 2014-ųjų veiklą ir finansinę atskaitomybę skaitė Sąjungos pirmininkė Edita Utarienė.

Santūrus džiugesys

Informacija apie gausiai apdovanotus menininkus, jų kūrybinius pasiekimus, LDS surengtas parodas, aukcionus, konferencijas, išleistas knygas buvo išklaudyta džiugiai, bet santūriai. Netgi pradėtas ruošti itin svarbus Lietuvos dailininkams projektas dėl vizualiojo meno kūrėjų parodinės veiklos apmokėjimo buvo išgirstas be jokio optimizmo.

Naujojo projekto pagrindinis iniciatorius – Švedijos dailės bei industrinio dizaino ir amatų asociacijos pirmininkas Johanas Wingestadas, pats susidūręs su netoleruotina padėtimi šioje sferoje, sukaupe nemažą patirtį kovojant dėl dai-

Nuomonė

lininkų teisių visoje Europoje. Jam pavyko įdiegti modelį, kuriuo remiantis Švedijos dailininkai už savo darbą, parodinę veiklą gauna teisingą, konkurencingą atlygį (kaip ir kiekvienas kitose sferose dirbantis asmuo). Prie rengiamo projekto prisidėjus vienuolikai Europos šalių, bandoma kartu ieškoti galimybių, kaip gerąją Švedijos patirtį įgyvendinti Lietuvoje ir kitose šalyse. LDS 80-ečio proga Lietuvos dailininkų sąjunga rudenį Vilniuje rengia tarptautinę konferenciją „Institucijos vaidmuo kultūros procesuose“.

„Gaila, kad 2014 m. LDS pateikto projekto pirmajai „Kultūros srities bendrieji tyrimai“ – „Tarkomojo tyrimo atlikimas dėl vizualiųjų meno kūrinių eksponavimo viešose komercinėse ir nekomercinėse erdvėse, Lietuvos kultūros taryba nefinansavo. Tad pirminius tyrimus, pasinaudami kitų šalių patirtimi, bandysime atlikti administracijos įėjomais“, – sakė LDS pirmininkė Edita Utarienė.

Orą kaitino nepripažįstantys naujovių

Konferencijos auditorija atgijo, kai pirmininkė pranešė apie LDS įvykdytus struktūrinius pertvarkymus, laimėtus teisinius ginčus, sumažintas organizacijos skolas, kurios Sąjungą galėjo nutempti į pražūtį.

„Seniai pribrendę ir gyvybiškai svarbūs struktūriniai pertvarkymai sukėlė nemenką sujudimą

tęsinys 3 psl. →

Išsamią metinę ataskaitą už LDS 2014-ųjų veiklą ir finansinę atskaitomybę skaitė Sąjungos pirmininkė Edita Utarienė. Viena ranka - du balsai. Buvo ir tokių.

LDS istorija

960 mėnesių arba 29200 dienų meno institucijos (V)

Lietuvos dailininkų sąjunga nuo pat savo veiklos pradžios siekė pokyčių dailininkų profesiniame gyvenime ir Lietuvos kultūros plotmėje. Nuolatos tobulinami veiklos metodai, tikslinamos programos, įtraukiama vis daugiau menininkų į bendras veiklas.

IEVA ŠČERVIANINAITĖ

Grupavosi dėl kūrybos

Per pirmuosius penkerius darbo metus LDS nuveikė ištis daug: parodose pristatyti žymiausi šio laikotarpio kūrėjai, surengtos parodos užsienyje, Dailininkų sąjunga aktyviai įsitraukė į Lietuvos kultūros politikos formavimą, vykdė edukacines programas. Tai kas gi nutiko, kad po truputį savo įvaizdį stiprinusi ir tvirtas pozicijas su laiku įgaunanti organizacija buvo pervadinta, o paskui reformuota į tokį darinį kaip LTSR dailininkų sąjunga?

Lietuvos dailininkų sąjunga ypač rūpinosi visais Lietuvoje gyvenančiais dailininkais, priešingai nei kitos XX a. lietuvių menininkų organizacijos. Sąjungai nebuvo svarbu, kokio amžiaus menininkas, kokios krypties ar tautybės. Įstatuose buvo numatyta, kad Sąjunga turi vienyti skirtingų profilių bei požiūrių menininkus. Kad tai būtų įmanoma padaryti, nuspręsta daug dėmesio skirti vidinio grupavimosi sekcijomis klausimui. 1938 m. buvo parengta sekcijų steigimo ir tvarkymo instrukcija, pagal kurią ne mažiau kaip dešimt sąjungos narių galėjo sudaryti sekciją.

Buvo išskirtos dvi sekcijų rūšys – sritinė ir srovinė. Sritinės sekcijos – tai atskirų dailės šakų atstovų susibūrimai (tapyba, skulptūra, grafika ir t. t.), o srovinės – grupės, turinčios savitą meninę ideologiją. Šios sekcijos pagal įstatus buvo Sąjungos vidaus organai, kurie privalėjo turėti savo statutą, lėšas ir pavadinimą. Visi jų nutarimai galiojo tik pritarus valdybai, o vienas sekcijos atstovas tapo sprendžiamąjį balsą turinčiu Sąjungos valdybos nariu.

Individualistai ir realistai

Į sekcijas vis dėlto buvo susibūta tik srovinė pagrindu. Skirstymasis sekcijomis įteisino pastebimai sustiprėjusią meninę sąjungos narių diferenciaciją.

Susikūrė dvi itin stiprios sekcijos – individualistai ir realistai. Individualistų sekcijos pirmininku tapo P. Augius-Augustinavičius, o realistams atstovauti išrinktas A. Žmuidzinavičius.

Pirmasis išbandymas Sąjungai tapo rengiama Penktoji rudens dailės paroda. Abi sekcijos nusprendė savo kūrėjų kūrinius eksponuoti atskirai. Dėl to buvo surengtos dvi parodos, išleisti atskiri katalogai.

Sukiršino pinigai

Greitai tapo aišku, kad abi sekcijos yra sunkiai suvaldomos, Sąjungos valdyba nesugebėjo autoritetingai joms vadovauti, tad prasidėjo byrėjimas. Vienas iš pagrindinių pretekstų Sąjungai suskilti tapo Taupomųjų valstybės kasų premijos. Kad ir kaip būtų netikėta, tačiau net ir to laiko menininkus greičiausiai sukiršino pinigai. Sąjungos valdyba nesutarė tarpusavyje dėl šiai premijai skirti reikalingos žiuri sudėties. Iš valdybos pasitraukė individualistai J. Vienožinskis, J. Mikėnas, P. Augius-Augustinavičius.

Individualistai nesiruošė taip lengvai susitaikyti su esama padėtimi, todėl nutarė boikotuoti Taupomųjų valstybės kasų premijų konkursą, reikalavo, kad būtų perrinkta Sąjungos valdyba. Šiuos savo reikalavimus jie išdėstė valdybai, informavo Švietimo ministeriją ir paskelbė spaudoje.

Likusi Sąjungos tarybos valdyba individualistų priimtų nutarimų nepripažino, laikė neteisėtais, o jų paskelbimą spaudoje įvertino kaip nusizengimą vidaus taisyklėms. Vietoj išėjusių valdybos narių buvo išrinkti nauji, o premijų žiuri patvirtinta.

Tai sukėlė didelį nepasitenkinimą pačioje Sąjungoje. Dailininkai masiškai pradėjo trauktis iš

jos. Buvo argumentuojama, kad daugiau dėmesio skiriama asmeniniams ir verslo reikalams, o ne Lietuvos menui ugdyti. Kaip tik tuo laikotarpiu archyve užfiksuoti 21 nario pasitraukimo pareiškimai, tarp kurių S. Žukas, J. Vienožinskis, V. Vizgirda, J. Mikėnas, A. Gudaitis ir kt.

„Dairos“ vaidmuo

Gana įtempta Dailininkų sąjungos vidaus padėtis susidomėjo ir spauda. Pasirodė įvairaus pobūdžio informacija. Vieni teigė, kad pasitraukę nariai yra tik mažuma, kuri nepadarė jokių neigiamų pokyčių, kiti viešino, kad pasitraukę nariai buvo patys aktyviausi ir kūrybingiausi.

Taigi dalis atsiskyrusių Sąjungos narių, tarp kurių P. Augius-Augustinavičius, M. Bulaka, A. Gudaitis, V. Jurkūnas, L. Kazokas, A. Kučas, J. Vienožinskis, V. Vizgirda, S. Žukas ir kt., įsteigė naują „Dairos“ (Dailininkų realistių-aktyvistų) kolektyvą. Jų tikslas – legalizuotis kaip nauja, atskira draugija, rengti parodas, leisti leidinius.

Pirmasis šio kolektyvo iššūkis – šalia sąjungos organizuojamos apžvalginės parodos surengti atskirą parodą Lietuvai grąžintame Vilniuje. „Daira“ jau rinko eksponatus, rūpinosi parodinėmis erdvėmis, tačiau Švietimo ministerija savo palaikymą išreiškė tik Lietuvos dailininkų sąjungai. Suteikė pinigine paramą Sąjungai ir leido iš M. K. Čiurlionio galerijos paimti darbus, reikalingus ekspozicijai. Tarp paimtų darbų

tęsinys 2 psl. →

Vytautas Dubauskas, „Jaunas ir kietas“, 2014.

Tapyba kaip transliacija

Vytautas Dubauskas – vidurinėsios lietuvių tapytojų kartos atstovas, ištikimas ūmiosios tapybos principams. Potėpio ekspresija, nežabotas spalvų ir formų šėlsmas šiam menininkui padeda spontaniškai, jautriai ir subjektyviai perteikti įvairiausius supančios aplinkos reiškinius. Pasak paties tapytojo, svarbu, kad žiūrovas pajustų iš tapybos sklindančią fizinę ir dvasinę energiją, kad ji būtų iškalbinga ir paveiki.

KRISTINA STANČIENĖ

Socialinės tikrovės atspindžiai

Naujausi V. Dubausko darbai atskleidžia ir menininko pasaulėvaizdžio kaitą. Ankstesnėje kūryboje plėtojęs subjektyvią, asmeninius potyriais pagrįstą išraišką, šiandien tapytojas domisi ir įvairiais socialinės tikrovės aspektais – nerimo, agresijos, netikrumo būsenomis.

„Naujausių darbų kolekciją esu pavadinęs „Tiesioginė transliacija“, – sako tapytojas. „Tai reiškia norą kalbėti aktualiai, transliuoti tai, kas iš tiesų vyksta aplink mus. Manau, kad mano tapyba išlieka ekspresyvi. Abstraktūs vaizdiniai naujuose kūriniuose kiek atsitraukia, vis svarbesni tampa figūriniai motyvai. Tačiau ir apibendrintuose paveikluose nenaudoju grynosios abstrakcijos. Siekiu asociatyvaus vaizdo. Man šiame kūrybos etape labai svarbu, kad tapyboje iškilęs vaizdinys būtų daugiaplanis, t. y. kažkas universalesnio nei vien peizažas ar figūra. Kaip ir anksčiau, didelį dėmesį skiriu spalviniams kompozicijos elementų santykiui. Tai yra pati aiškiausia, pa-

veikiausia paveiklo kalba.“

Paties tapytojo mintis verta papildyti žvilgsniu iš šalies. Nors ir besiplėtojanti realiame laike ir erdvėje, „transliuojanti“ dvasines ir fizines būsenas čia ir dabar, V. Dubausko tapyba yra absorbavusi daug įvairių (neo)ekspresionizmo kryptių ir variacijų, todėl kartu yra istoriška ir gal net kiek muziejinė.

Spalvos atspindi emocijas

Viena vertus, šiam menininkui neabejotinai artimas abstrakčiojo ekspresionizmo įkarštis ir tapybos automatizmas.

Tačiau autorius greičiausiai nevaikšto po savo drobės paviršius, laistydamas jį dažais, o bendrauja su ja, žvelgdamas į užgimstantį kūrinių *en face*, ant molberto, išlaikydamas įprastą, tradicinį tapytojo santykį su paveiklu. Jo gestiškos plastikos šaknys – Europoje, čia vis iškyla atpažįstami pokario Vakarų tapybos tašizmo arba *art informel* elementai. Dubausko potėpiai dažnai platūs, ryžtingi, *plakatiški*, kiek primenantys Pierre Soulages, Hanso Hartungo paveiklus ar spontanišką Rytų tušo tapybą. Tiesa, Soulages aistringai

mėgo juodą, o naujausiuose Dubausko paveikluose sklaidžiasi iškalbingas spalvinis spektras, „transliuojantis“ aistrą, džiugesį, pyktį, pasibjaurėjimą, ekstazę, o kartais – nusivylimą ar mirtiną nuovargį...

Igimtas ar išlaisvintas pojūtis?

„Istoriskumo“ Dubausko kūrybai suteikia ir jo ankstesnė kūrybinė biografija, sietina su dailininkų grupe *Angis*. Dauguma kitų *Angies* dailininkų atkakliai yrėsi erdvinių, tarprūšinių eksperimentų link, tebeuoseleja konceptualią tapybinę raišką, o Dubauskui užtenka „išsirekti“ dvimatėje drobės plokštumoje. Tuo jis tikrai panašesnis, tarkime, į Raimondą Gailiūną, nei į Joną Gasiūną ar ironiškus „rankdarbius“ pamėgusį Ričardą Nemeikšį. Kita vertus, šis spalvingos, koloristinės ūmiosios tapybos krypties puoselėtojas (kaip buvo matyti ką tik eksponuotoje LDS galerijos parodoje, beatrandantis ir akvarelinio skaidrumo potėpių žavesį), taip pat kuria savo darbų pavadinimus – istorijas. Tačiau tai ne „konceptas“ kaip apgalvota, išgryninta sistema, o gyvas, spontaniškas komentaras, iššauktas tam tikros situacijos. Kartu šis Dubausko kūrybos aspektas išjudina aktualų neoekspresionistinės tapybos ir konceptualumo suderinamumo klausimą: ar gali ūmioji tapyba spinduliuoti racionalų turinį, idėją, ar tai vis labo įgimtas ir išlavintas laisvumo, ekspresijos pojūtis, žavintis ir užburiantis materialiomis, fizinėmis, o ne intelektinėmis savybėmis?

Į šį klausimą puikiai atsako Salomėjos Jastrumskytės mintys apie Dubausko kolegą iš *Angies* – R. Gailiūną. Pasak dailėtyrininkės, agresija yra didžiausias žmonijos archyvas, mentalinė, fizine, aktualiojo laiko prasme, ir net žaidimo ar bet kokio meno pamatas yra žiaurumas, demonstruojamas pirmiausia „užsipuolant“ materijai. V. Dubausko *transliacijoms* būdinga ne tik agresija, jo tapybos nuotaikų skalė – platesnė, įvairesnė. Tačiau brutalumas kaip motyvas ir tapymo būdas taip pat yra viena iš svarbiausių jo tapybos savybių. Ko gero, toks požiūris legitimuoja ne tik šį autorių, bet ir ūmiąją tapybą plačiaja prasme. Dailės istorijos faktai ir herojai gali „skambėti“ aktualiai. Be to, juos galime nuolat užklupti pačiame atradimų įkarštyje. *Tiesioginė transliacija* pasiduoda ir racionaliai apibrėžčiai, o jos vaizdų, situacijų šaltinis (socialinė terpė, santykiai tarp individų) yra amžinas ir neišsenkantis.

Tekstiliniai atveria kūrybos skrynias

Birželio 19–liepos 13 dienomis „Arkos“ galerijoje veiks tarptautinė tekstilės miniatiūrų bienalė „Iš dėžės“. Joje kūrinius pristatys beveik šimtas menininkų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Skandinavijos ir kitų Europos šalių (Vokietijos, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos), taip pat Azijos (ypač daug japonų menininkų) ir Amerikos.

LIJANA ŠATAVIČIŪTĖ

Tekstiliniai atveria savo kūrybos skrynias ir demonstruoja nuo pašalinių akių saugotus kūrybiškumo ir nestandartinio mąstymo įrodymus. Ekspozicijoje – įvairūs darbai, derinantys tiek tradicines, tiek inovatyvias formas, atspindintys autorių individualybes ir pasaulyje vyraujančias tekstilės meno tendencijas. Miniatiūros išsiskiria aktualizuotu požiūriu į istorinę praeitį. Vienoms būdingi tapatybės ir autentiškumo ženklai, rimtis ir savistaba, kitos trykšta ironija, emocijų kibirkštis įskeliantiu ekscentriškumu. Vizualinių idėjų ir formų įvairovėje išsiskirti iš minios padeda autorinė technika ar netikėta temos interpretacija.

Parodos koncepcija turi ir perkeltinę, ir tiesioginę prasmę. Dėžė – reglamentacijų, apribojimų ir taisyklių simbolis, anglų k. reiškiantis išsilaisvinimą iš išankstinių schemų ir gebėjimą pasaulį išvysti naujai. Lietuviams dėžė primena skrynią, kurioje nuo seno laikomas moters rankomis sukurtas turtas: audeklai, drabužiai, rankdarbiai.

Išsiveržimo iš uždarnos erdvės (tarsi iš dėžės) į platesnį saviraiškos lauką idėja prasmingai sujungia šiuolaikinius tekstilinių ieškojimus su nepriklausomos Lietuvos 25-mečiu. Nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje tekstiliniai vieni iš pirmųjų pradėjo ieškoti kontaktų su kitų šalių kolegomis. Grupelė entuziastų su tekstilinėmis Liucija Kryževičiene ir Jūrate Urbienė priešakyje anuomet išskėlė ambicingą uždavinį sukviesti menininkus iš viso pasaulio į mini tekstilės simpoziumą „Linas vakar, šiandien, rytoj“.

1992 m. surengtas pirmasis lino

miniatiūrų simpoziumas (1994, 1996 organizuoti dar du) buvo svarbus žingsnis skelbiant pasauliui apie savo egzistavimą, išiliejant į tarptautinę dailininkų bendriją. Vilniuje susirinkę kelios dešimtys tekstilinių iš įvairių Europos kampelių ir JAV kūrė kompozicijas iš lino, klausėsi lietuvių etnologų paskaitų apie ilgaamžę linininkystės tradiciją, keliaudami po mūsų šalį stengėsi pažinti Lietuvą.

Prisimenant pirmuosius lino miniatiūrų simpoziumus ir pagerbiant jų organizatore, vienoje „Arkos“ galerijos salėje pagrindinę ekspoziciją papildė L. Kryževičienės asmeninė paroda.

Nuo 1992 m. iki 2013 m. Vilniuje organizuotos aštuonios tarptautinės mini tekstilės (jau ne tik lino) bienalės, skirtos šiuolaikinio pasaulio aktualijoms – tautų gyvenimo („Atviras laiškas“, 2005), istorinio palikimo („Lino archetipas“, 2007; „Šimtmečiai ir akimirkos“, 2009), civilizacijos išlikimo („Išnykti / Išlikti“, 2011), menininko vietos pasaulyje („Mintys – tai...“, 2013).

Pastarojo dešimtmečio tekstilės miniatiūrų bienalėse buvo galima išvysti ne vieną pirmųjų Vilniaus lino simpoziumų dalyvę, tarp jų tikra lietuvių bičiulė tapusią škotę Fioną Hutchison, kuri Vilniuje 1992 m. sukurtas miniatiūras lagamine nugalėtoja į Edinburgą ir ten eksponavo. Taip pat ir Helsinkio meno universiteto profesorę Heleną Lupari, atvėrusią šios Suomijos aukštosios mokyklos duris lietuvių tekstilinėm tautoms. Tekstilės miniatiūrų bienalės padėjo surasti bendraminčių, patvirtino, kad svarbių politinių pokyčių akivaizdoje ypač svarbus skirtingų tautų menininkų bendradarbiavimas.

Pirmojo lino simpoziumo parodos atidarymas 1992 metais. Amerikietė tekstilinė Judith Poxon Fawkes (kairėje) priima dovaną iš organizatorės Jūratės Urbienės rankų.

← pradžia 1 psl.

LDS istorija

pasitaikė ir „Dairiai“ priklausančių menininkų kūrinių. Pasitraukusieji iš Sąjungos menininkai buvo ypač tuo nepatenkinti.

„Dairos“ kolektyvas vis dėlto platesnės veiklos neišplėtojo, pradėtų darbų taip ir neužbaigė, nes egzistavo vos porą mėnesių. Tačiau kuo šis kolektyvas toks ypatingas, kad skiriame jam tiek dėmesio? Kaip tik šio kolektyvo branduolys tapo 1940 m. įkurtos Lietuvos dailininkų profesinės sąjungos, vėliau tapusios LTSR dailininkų sąjungos, pagrindu.

Lietuvos dailininkų sąjungoje, pasitraukus jaunimui, stiprėjo vyresniųjų įtaka. Vengdama konkurencijos, Sąjunga labai priešinosi oficialiam „Dairos“ pripažinimui ir vylėsi, kad pasitraukę menininkai sugrįš. O šie 1940 m. gegužės 25 d. „Lietuvos žiniose“ paskelbė: „Skirtingas meno esmės supratimas ir skirtingas požiūris į meno

960 mėnesių arba 29200 dienų meno institucijos (V)

ugdymui reikalingų metodų bei kelių pasirinkimą privedė prie to, kad bendras pozityvus darbas liko nebeįmanomas <...> Skilimas yra nebeatitamosis įvykęs faktas.“

Su nauja santvarka, – nauja politika

Paskutinis Lietuvos dailininkų sąjungos darbas – Apžvalginė lietuvių dailės paroda Vilniuje (1940 birželio 2 – liepos 2 d.). Parodoje buvo siekiama supažindinti Vilniaus krašto žiūrovas su paskutiniųjų dviejų dešimtmečių Lietuvos dailė.

Parodinis komitetas kvietė siūlyti po septynis geriausius savo kūrinius, tačiau atskilę menininkai ją išvis ignoravo, o visuomenė nesuteikė taip norėto svarumo. Žinoma, nereikėtų pamiršti, kad tuo metu Lietuvoje buvo ypatinga socialinė ir politinė padėtis – pasikeitė politinė santvarka, vyko visuotiniai socialiniai pokyčiai.

Tačiau tuo pačiu metu, liepos pirmosiomis dienomis, „Daira“, dalyvaujant visų kitų dailininkų draugijų, tarp jų ir Sąjungos, atstovams, įkuria naują visuotinę Lietuvos dailininkų organizaciją – Lietuvos dailininkų profesinę sąjungą¹.

Lietuvos dailininkų profesinės sąjungos įstatai įregistruojami 1940 m. liepos 5 d., valdybą sudaro M. Bulaka, P. Kalpokas, A. Gudaitis ir kt. Pirmininku tampa M. Bulaka, kuris pareiškia: „Kad nauja sąjunga būtų išlaikyta reikiamoje aukštumoje ir turėtų svorį dailininkų reikalų gynyboje, bus žiūrima, kad į Lietuvos dailininkų profesinę sąjungą patektų tik pajėgūs, pasireiškę ir kūrybingi dailininkai.“²

1 Įsteigta Lietuvos dailininkų profesinė sąjunga – LDSP, „Lietuvos aidas“, 1940 m. liepos 10 d, Nr. 327.

2 Dailės kūryba turės būti plačiai

Atėjusi nauja politinė santvarka pakeitė ir menininkų prioritetus – naujai įsteigtos Lietuvos dailininkų profesinės sąjungos pirmininkas M. Bulaka pabrėžė, kad „darbo žmogui menas taip pat reikalingas kaip duona“, „menas turės išeiti į plačiasias darbo mases“.

1940 m. rugpjūčio pradžioje Lietuvos dailininkų profesinė sąjunga performuojama į tarybinių dailininkų organizaciją – Lietuvos TSR dailininkų sąjungą. Įsteigus šią organizaciją, Lietuvos dailininkų sąjunga likviduojama galutinai – ji savo turtą perleidžia LTSR dailininkų sąjungai.

Tęsinys kitame „Dailėraščio“ numeryje.

paskleista po visą kraštą (Pasikalbėjimas su Lietuvos dailininkų profesinės sąjungos pirmininku M. Bulaka), „Lietuvos žinios“, 1940 m. liepos 30, Nr. 171.

Ko reikia, kad įkaistų menininkų vaizduotė?

bei nepasitenkinimą tarp kai kurių LDS narių. Nors jų asmeniškai struktūriniai pertvarkymai ir nelietė, jie rašė raštus, viešai platino tikrovės neatitinkančią informaciją, skleidė nepatikrintus faktus, kas iš esmės labai pakenkė ir toliau kenkia LDS reputacijai“, – teigė pirmininkė.

Oras visai įkaito, kai kalba ėmė sukstis apie šmeižtą, įžeistą garbę ir orumą. Kad skaitytojui būtų aišku, kas ką įžeidė ir ko už tai nusipelnė, pateikiu trumpą LDS Garbės teismo sprendimą, kuris buvo paskelbtas LDS konferencijoje, vykusioje 2015 m. balandžio 23 d.

LDS Garbės teismas 2015 m. balandžio 21 d. išnagrino LDS narės Editos Utarienės prašymą įvertinti LDS narės Antaninos Ramunės Vėliuvienės viešai paskelbtą informaciją. LDS narėms A. R. Vėliuvienei ir E. Utarienei buvo pasiūlyta pateikti paskelbtą informaciją pagrindžiančius ir paneigiančius įrodymus, minėtos LDS narės turėjo galimybę Garbės teismui pateikti ir paaiškinimus žodžiu.

LDS Garbės teismas, įvertinęs paskelbtus teiginius bei pateiktus duomenis, nutarė: pripažinti, kad Antanina Ramunė Vėliuvienė padarė pažeidimus, numatytus LDS Garbės teismo darbo reglamento 17 str. 1 p. (LDS vardo žeminimas) ir 17 str. 3 p. (kito LDS nario įžeidimas, šmeižimas), todėl A. R. Vėliuvienei skiriama LDS Garbės teismo darbo reglamento

13 str.3 p. numatyta sankcija – viešas papeikimas, sprendimą skelbiant LDS konferencijoje.

Atlikusi apsisvalymo aktą, konferencija išsiskirstė pietų.

Po pietų pertraukos

Sugrįžusi po pertraukos, pamaniau, kad pataikiau ne į tą salę. Pusė konferencijos dalyvių po pietų į renginį nebegrįžo. Atstovavę savo tiesoms ir įsitikinimams (vieni remiantys pirmininkės darbus, už ataskaitą balsavę 77, kiti – kritikojantys viską, kad ir ką pirmininkė darytų, – prieš ataskaitą balsavo 13 menininkų), antroje konferencijos dalyje aktyvumo neberodė. O diskusijoms temų tikrai nestigo. Vien keleto dailininkų taiklios refleksijos dėl atnaujinamų LDS įstatų buvo vertos įdomaus aptarimo.

Po savaitės

Man paskambinusi grafikė Nijolė Šaltenytė išsakė ir parašė savo mintis po konferencijos. Dėkoju gerbiausiai Nijolei. Jos nuomonė buvo vienintelė. Daugiau jokių atsiliepimų apie konferenciją negavau. Žinote, dėl ko ji buvo susirūpinusi? Ogi dėl tų pačių prieš kelis mėnesius įvykusių struktūrinių pertvarkymų! Sutinku, – tema jautri. Bet ji negali virsti stabdžiu kūrybinės organizacijos veikloje, kuri šiemet švenčia 80 metų jubiliejų.

Konferencijoje užfiksuoti vaizdai iškalbingesni už bet kokius žodžius. Visas fotoreportažas iš karto po konferencijos buvo patalpintas Lietuvos dailininkų sąjungos Facebook'e (veidaknygėje).

L.Valatkienės nuotr.

Skulptūrose įrašyta istorija

Juozo Kalinausko ir Linos Kalinauskaitės autorinių darbų paroda „Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia...“ veiks Vytauto Didžiojo karo muziejuje Kaune. Tėvo ir dukros parodoje buvo eksponuojami medaliai, eskizai, freskos, suteikę progą pamatyti skirtingų kartų skulptorių darbus.

NIJOLĖ NEVČESAUSKIENĖ

Pareiga – įamžinti didingą praeitį

Kūrėjai atskleidė savo santykį su mūsų valstybės istorija, parodė galimybę pažvelgti į praeitį per tradicinės ir klasikinės skulptūros raiškos prizmę.

Skulptoriai medalių kūrėjai Juozas Kalinauskas ir Lina Kalinauskaitė yra Lietuvos dailininkų sąjungos nariai, Vilniaus dailės akademijos auklėtiniai. Jie – Tarptautinės medalių federacijos (FIDEM) nariai, aktyviai dalyvauja įvairiose parodose Lietuvoje ir užsienyje. Juozas Kalinauskas savo internetiniame tinklalapyje rašo, kad „pastaruosiu metu šiuolaikinio meno pasaulyje, taip pat istorijos vertinime, dominuoja sumaištis. Istoriniai faktai klastojami, menkinami mažesnių tautų pasiekimai. Eksploatuojamos menkavertės temos, einama pigiu efektų keliu. Todėl jaučiu pareigą pagrindinį laiką skirti mūsų garbingos istorijos įamžinimui vizualiniame mene. Savo kūriniuose siekiu monumentalumo, formos sprendime – harmonijos, ritmo ir muzikalumo“.

Tėvo kūrybos įkvėpta

V. Kalinausko dukra Lina Kalinauskaitė studijavo Prahos dailės akademijoje, 2005 metais baigė Vilniaus dailės akademiją. Tačiau studijas ji pratęsė: 2007 metais studijavo Florencijos dailės akademijoje. Nuo 2001 metų Lina dalyvauja įvairiose parodose Lietuvoje ir užsienyje. Svarbiausia menininkės kūrybos sritis yra tapyba, tačiau, įkvėpta savo tėčio, daug nuveikė kurdama medalius. Tai daro ir kartu su tėčiu.

Linos kūrinių yra įsigiję muziejai, privatūs kolekcininkai. Jai svarbu gilintis į Vakarų Europos meną, mokytis iš geriausių pavyzdžių, sukauptų per tūkstančius metų. Menininkė teigia: „vizuali kalba tiesiogiai veikia žmonių emocijas, jausmus, todėl stengiuosi, kad mano darbai skleistų gėrį, grožį ir harmoniją.“ Taigi harmonijos ir gėrio bei grožio idealai yra šio kūrybos dueto esmė ir paskata.

Nuo antikos laikų meno istorija išlaiko kūrybos pavyzdžius, aktualius ir nūdienai: klasikinės dailės idealai – formos tikslumas, aiškumas, harmonija, grožis, pagarba profesiniam keliui. Nepaprastai preciziškai Lina modeliuoja reljefų pavidalus, kuria daugiasluoksnį, šviesoje virpančių plastinių audinių. Juozas modeliuoja drąsiai, grubokai, apibendrinamas formą. Tačiau ir jo kūryba pasiekusi virtuoziško lygį, kur suskamba daugiaplaniai erdviniai reljefų sluoksniai. Abiem dailininkams svarbu išreikšti pagarbą istorijai, meilę tėvynei Lietuvai. Šiandien sunkiai įsivaizduojami, jau mūsų epochos žmonių nedrąsiai sakomi žodžiai kartais nuvertinami iki banalybių. Šie skulptoriai – tikri idealistai, gyvenantys gamtoje, klausantys ir girdintys savo kuriamas idėjų prasmes. Jų medaliuose ir paketėse galima atrasti istorinių įvykių logikos ir tiesos, jie remiasi profesionalių istorikų ir tyrinėtojų išvadomis.

Lina teigia, kad „medaliai yra tėvo nuopelnas, jam turėčiau padėkoti, kad man parodė kelią. Jis daugelį metų dirba šioje srityje, o aš jo padeda išmokau šio amato“. Medalių pavyzdžių ji atrado renesanso, baroko ir klasicizmo epochose besimokydama Florencijos dailės akademijoje.

Medalius pradėjo kurti nuo 2006 metų. Linai svarbu atrasti ir pabrėžti istorinių asmenybių didingi bruožai. „Mėgstu gilintis į praeities asmenybių bruožus, atskleidžiant jų psichologinius aspektus.“

Lina Kalinauskaitei patraukli tapybos technika, kurią galima būtų palyginti su sausa itališkos freskos technika (fresco-secco). Ji tapo tiksliai modeliuotus portretus, figūrines-istorines kompozicijas, kurios tampa tarsi inspiracija skulptūroms ir medaliams istorine tema. Labiausiai išsiskiria jos tapomos lokaliai, ryškiai dekoratyvios, „grynos“ spalvos. Taip autorė siekia skulptūrinio, aiškaus formų grynumo, beveik idealizuoto įspūdžio.

Brangus istorijos atminimas

Nors paroda buvo skirta ne tik supažindinti lankytojus su patriotine nuotaika persunkta abiejų autorių kūryba, ji prasmingai paminėjo ir reikšmingas Lietuvos valstybės istorines datas – Vasario 16-ąją ir Kovo 11-ąją bei Vytauto Didžiojo karo

muziejaus įkūrimo 94-ąsias metines.

Parodoje buvo gausu eksponatų, jie išdėlioti dinamiškai, gerai apšviesti. Pirmoje salėje eksponuojami medaliai, bareljefai ir tapybos darbai, skirti svarbiausiems istoriniams mūsų (Saulės, Žalgirio, Oršos, ir kt.), pralaimėjimus ir netektis iliustruojantis penkių dalių paveikslas „Vilniaus tvanas“.

Antroje salėje Lietuvos didybę ir garbę aukština įvairių laikotarpių Lietuvos valdovų portretai, skydai ir medaliai; svarbiems įvykiams skirti medaliai bei jų modeliai. Salės viduryje, vitrinėje buvo eksponuojama L. Kalinauskaitės aštuonių medalių ir jų gipsinių modelių serija „Didingoji Lietuva“.

Ją ateityje pratęs dvidešimt keturi skirtingi medaliai, skirti Lietuvos valdovams, svarbiausiems istoriniams įvykiams ir mūsų. Juozas ir Lina Kalinauskų sukurti reginiai – tai istorijos atvėrimas meniniais vaizdais.

Tėvas ir dukra Juozas ir Lina Kalinauskai savo kūryboje įamžina istorinius, patriotinius mūsų tautos motyvus, didingą Lietuvos praeitį. Medininkų pilies muziejuje šių autorių kūrinius galima bus grožėtis visą vasarą.

Nuo 2011 m. VšĮ EGARTA, vadovaujama Evaldo Griniaus, Alytuje vykdo tęstinį kultūros projektą „Vizualus menas. Alytus“. „Mūsų tikslas konsoliduoti miesto menininkus produktyviam kūrybiniam darbui, sudaryti galimybes meninės saviraiškos patirtimi ir rezultatais dalytis tiek tarpusavyje, tiek su plačiąja visuomene. Vizualų meną pristatantys renginiai daro neabejotinai pozityvią įtaką miesto menininkų tolesniems siekiams, papildoma miesto bendruomenės kultūrinį gyvenimą“, – džiaugėsi Evaldas Grinius.

LILIJA VALATKIENĖ

Tęstinio kultūros projekto „Vizualus menas. Alytus“ metinės apžvalginės kūrybos darbų parodos, kasmet jam žinamos spausdintiniame „dokumente“ – parodų kataloge. Tokio pobūdžio leidiniai, – visuotinai pripažintas ir laiko patikrintas menininkų ir žiūrovų dialogas, plačiaformatis vizualaus meno pristatymo „forumas“.

Projektinių parodų katalogo skaitmeninė versija (lietuvių / anglų kalbomis) patalpinta internetinėje erdvėje. Išleisti ir, vykstant parodoms, tiesiogiai platinami lankstinukai, kiti mažos apimties informaciniai spaudiniai.

Beveik prieš dešimtmetį Alytaus miesto savivaldybės administracijos išleistas albumas „Alytaus dailė“ buvo bene vienintelis Alytaus dailininkų ir jų kūrybą plačiau pristatantis leidinys. VšĮ EGARTA vykdomas kultūros projektas „Vizualus menas. Alytus“ užpildė Alytaus vizualaus meno sklaidos ir puoselėjimo „tuštumą“. Projektinių parodų katalogai – spausdintiniai „dokumentai“, kuriuose fiksuojama gana išsami Alytaus vizualaus meno raida, reprezentuoja menininkus, turi neabejotiną išliekamąją kultūrinę vertę.

Veiklos variklis – entuziazmas

„Erdvės ir laiko kurti meną turime pakankamai. Taip pat ir kūrybinės energijos bei reikiamų pajautos „mechanizmų“, kad, pasirinkę savus išraiškos būdus, sugebėtume idėjas transformuoti į vizualias būsenas, formas“, – entuziastingai apie sumanymus ir jų tęstinumą pasakojo Evaldas Grinius.

Entuziazmas – tai daugiau kaip dešimtmetį brandintų sumanymų įgyvendinimo ir realizacijos sėkmę lydinti viena iš emocinių būsenų. Ir tai toli gražu nėra pagrindinis variklis. Tikrasis variklis yra Alytaus menininkai. Tai neišsenkanti kūrybinio entuziazmo energija.

– Entuziazmo, energijos, erdvės veiklai – per akis. O ko neturite?

Atsakyti į šį klausimą vienareikšmiškai sunku, juolab kad „neturėjimas“ gali būti sąlyginio laikinumo faktorius.

Ko neturi Alytaus miestas? Šeštas pagal dydį Lietuvos miestas niekada neturėjo ir neturi pilnavertę parodinę veiklą vykdančios šiuolaikinio meno galerijos.

Alytuje nėra ir Lietuvos dailininkų sąjungos skyriaus (šiuo metu mieste yra tik 4 Lietuvos dailininkų sąjungos nariai). Kaip tik dėl šios priežasties

ties Alytaus menininkai neturi atstovo Lietuvos dailininkų sąjungos taryboje.

Na, o kad VšĮ EGARTA galėtų sėkmingai rengti ir vykdyti vizualaus meno projektus, reikalingas bent jau minimalus materialinis pagrindas.

– Tačiau projektą vis tiek tęsime toliau.

Kaip tik projekto tęstinumas ir yra vienas iš pagrindinių aspektų, žiūrovo (meno vartotojo) ir kūrėjo komunikacijos, bet kokio lygio ir formų dinamiškų menų dialogų, perspektyvų garantas. Šiais metais projekte „Vizualus menas. Alytus 2015“ vėl bus kviečiami dalyvauti Alytaus miesto ir rajono profesionalūs menininkai, vizualius menus aukštojo mokslo istaigose studijuojantys studentai (jaunieji menininkai iki 35 m. amžiaus). Kaip ir ankstesniais metais, numatoma pakviesti ir iš Lietuvos laikinai išvykusius studijuoti ar ieškoti darbo jaunuosius Alytaus menininkus. Norime, kad projekte dalyvautų ir mieste jau nebegyvenantys (buvę alytiškiai) menininkai.

Nesvarbu, kur jie pasklidę, tačiau savo sieloje turi lyg kokį altorėlį – šventą šio krašto kertelę, išsaugoję meilę ir prierašumą gimtosioms vietoms ir likę neabejingi Alytaus kultūrinio gyvenimo perspektyvoms.

2014 m. projekte svečio teisėmis buvo pakviesti dalyvauti Šiaulių universiteto Menų fakulteto magistras. Alytaus miesto jaunųjų vizualaus meno kūrėjų darbų ekspozicija, kartu su Šiaulių universiteto Menų fakulteto dailės magistrantūros studijų programos baigiamaisiais studentų darbais, buvo naujas projekto etapas, leidžiantis kitaip pažvelgti į jaunųjų Alytaus miesto vizualaus meno kūrėjų kūrybą, bendrame kontekste vertinti, analizuoti ir numatyti perspektyvas, raidos tendencijas.

Šiomet svečio teisėmis dalyvauti projekte ketinama pakviesti Vilniaus dailės akademijos vizualių menų fakultetų magistrus.

– Kultūros taryba šiemet daugelį paliko „ant ledo“. Kas vis dėlto prisideda prie jūsų kūrybinių sumanymų? Ar dosnūs provincijos verslininkai ar savivaldybė?

Vizualaus meno statuso tiek Alytuje, tiek ir visoje šalyje problemiškas yra kompleksiškas. Menininkai („vizualistai“) dažnai rengdami parodas gali likti tiek finansiškai, tiek morališkai nuskriausti. Tai iš dalies lemia, kad vizualaus meno projektų rengėjų galimybės ribotos, juntamas lėšų trūkumas. Šios problemos vienaip ar kitaip

veikia ir VšĮ EGARTA veiklą, Alytuje ir už jo ribų rengiant vizualaus meno projektus. Finansiinė parama (ypač iš Lietuvos kultūros tarybos) ne tik papildytų technines projekto įgyvendinimo galimybes, bet ir sustiprintų žmogiškųjų resursų faktorių. Deja...

Kultūros tarybai dar „betrimtuojant“ apie pagalbą regionams, pateikėme paraišką, pagrindėme idėją ir... likome neišgirsti. Gal per mažai projekto tekste panaudota tarptautinių žodžių, imantrių „europoje“ sąvokų? Kaip ir kuo remdamiesi Kultūros tarybos dailės ekspertai sugeba įvertinti konkrečiai Alytaus apskrįčiai / regionui reikalingų (prioritetinių) vizualų meną pristatančių renginių svarbą, aktualumą. Neteko girdėti apie Kultūros tarybos dailės srities ekspertų kokios nors formos bendravimą su Alytaus vizualaus meno projektų rengėjais. O gal Kultūros tarybai (dailės ekspertams) pasirodė per daug vizualų meną pristatančių renginių šiame regione? Mat Vilniaus kraštas su visu Vilniaus miestu priskiriamas Dzūkijos regionui. O gal tai tiesiog „kultūringa“ loterija?..

– **Taigi, dailininko Evaldo Griniaus vadovaujama VšĮ EGARTA, Alytaus ir viso Pietų Lietuvos regiono vizualaus meno kūrėjus ir toliau konsoliduodama kūrybinei veiklai, kol kas nekviestų į mišką rinkti grybų ir uogų (nors tarpdisciplininiai projektai neatmetami), o toliau sieks savo pagrindinių tikslų – skatinti, puoselėti ir skleisti jų kūrybą, taip atitolinant „nuogos mergos“ dalią...**

Kultūros projektas „Vizualus menas. Alytus“ iš dalies finansuojamas Alytaus miesto savivaldybės, VšĮ EGARTA, rėmėjų lėšomis. Alytaus miesto savivaldybės dalinis finansavimas skiriamas laimėjus „Alytaus miesto savivaldybės bendrosios kultūros ugdymo ir etnokultūros puoselėjimo programos“ atrankos konkursą. 2012 m. projektui skirta 10 000 Lt, 2013 m. – 6 000 Lt, 2014 m. – 6 000 Lt. Šiuo laikotarpiu beveik visa finansiinė parama buvo panaudota projektinių parodų katalogų, bukletų, skrajučių ir kitų spausdintinių leidinių. Visi kiti darbai buvo atliekami savanoriškai paties organizatoriaus ir kelių entuziastų.

Šiais metais Alytaus miesto savivaldybės administracija (projektų atrankos komisijos sprendimu) šiam projektui skyrė tik 1 000 eurų. Manau, tai, švelniai tariant, paradoksalus sprendimas: projektas „Vizualus menas. Alytus“ kasmet tampa Alytuje, Lietuvoje ir už jos ribų vis žinomesnis, prestižiškesnis, o finansavimas mažėja. Gal tai

projekto vertintojų nekompetencijos, trumparegiškumo išdava ar koks finansiinis bei politinis „nepakankamumas“?

Projekte dalyvauja ir Alytaus rajono menininkai, o 2012 ir 2013 metais Alytaus rajono savivaldybės administracijai buvo teiktos paraiškos dalyvauti Alytaus rajono savivaldybės Kultūros plėtros programos projektų konkurse. Bet projektas, matyt, nesudomino tuometės rajono valdžios. Problemiška yra ir verslo atstovų, įmonių, galinčių teikti paramą, paieška. Gal pritrūksta koordinuotesnių ir labiau argumentuotų, vadybos pagrindais paremtų bendravimo su verslininkais formų. Gal per mažai ir aš pats, kaip projekto vadovas, organizatorius, tam skiriu dėmesio bei pastangų... Vis dėlto tikiuosi, kad Alytaus verslininkai – vieni iš potencialesnių savo miesto menininkų kūrybos „vartotojų“ – susivoks ir bus dosnesni remiant, mecenuojant Alytaus vizualaus meno projektus.

Kad ir kiek kultūrų klausimų, bet koks problemiškas tampa tik dar viena patirties pakopa pozityvaus siekio link – „Vizualus menas. Alytus“ jau nesustabdomas.

Džiugu, kad mano veiklą labai teigiamai vertina Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkė Edita Utarienė, Lietuvos dailininkų sąjungos Kauno, Šiaulių, Panevėžio ir Klaipėdos skyrių vadovai, mano kolegos ir projekte dalyvaujantys menininkai. Palaiko, konsultuoja projekto koordinavimo ir kitais organizaciniais klausimais Alytaus miesto savivaldybės kultūros skyriaus vyr. specialistė Daina Čečkauskienė. Ieškant naujų projektinių parodų ekspozicijų sudarymo, kuravimo ir katalogo dizaino sprendimo būdų, asistuoja Alytaus dailės, Alytaus dailiųjų amatų mokyklos mokytoja, keramikė Danutė Garlavičienė.

Tai yra didelis palaikymas, paskata ir kartu svarbiausias faktas – projekto „Vizualus menas. Alytus“ pripažinimas.

– Kokiose erdvėse ir kokio žanro kūriniai demonstruojami ekspozicijose?

Kultūros projekto „Vizualus menas. Alytus“ parodos tradiciškai rengiamos metų pabaigoje, dviejose Alytaus miesto parodinėse erdvėse (atskiri objektai). Jaunųjų menininkų kūrybos darbai eksponuojami Alytaus kultūros ir komunikacijos centro fojė (tai bene didžiausio ploto Alytuje esanti parodoms pritaikyta erdvė). Fotografijos darbai taip pat eksponuojami Alytaus kultūros ir komunikacijos centro Parodų salėje. Visų kitų „vizualistų“ (vyresniosios kartos profesionalūs menininkai) kūrybos darbai eksponuojami trejose Alytaus miesto teatro fojė (viena patalpa vadinama „Teatro galerija“).

Projekte dalyvauja pagrindinių klasikinių vizualaus meno sričių menininkai: tapyba, skulptūra, grafika, keramika, stiklas, vitražas, juvelyrika, fotografija bei keli šiuolaikinio conceptualaus meno atstovai. Tačiau didžiąją ekspozicijų dalį sudaro tapybos ir fotografijos atstovų kūrybos darbai.

– Ar į jūsų vizualaus meno projektą kasmet įsilieja vis nauji kūrėjai? Ar galima jį traktuoti kaip starto aikštelę jauniems menininkams?

2011-aisiais pirmajame projekto renginyje dalyvavo dvylika Alytaus jaunųjų menininkų. Kartu su debiutantais, pirmą kartą viešai pristatysiais savo kūrybos darbus, projekte dalyvavo ir „kylančios žvaigždės“, dabar gana garsūs ir pripažinti jaunieji menininkai – alytiškiai Eglė Ulčickaitė ir Algirdas Gataveckas. Projekto parodose nuo 2011 m. nuolat dalyvauja daugiau kaip pusė tų pačių jaunųjų menininkų (iki 35 m. amžiaus), kiti dėl įvairių priežasčių „migruoja“, bet kasmet sulaukiame ir keleto naujų dalyvių.

Daliai jaunųjų menininkų dalyvavimas šiame projekte buvo ir yra tikrai puikus startas kūrybiniame kelyje. Skatiname juos būti aktyviais, sudarome galimybę kaupti asmeninę patirtį, bendrame kontekste vertinti savo ir kolegų kūrybą.

Pagrindinę projekto dalyvių grupę sudaro vyresniojo amžiaus Alytuje gyvenantys ir kuriantys profesionalūs menininkai.

Ketverius metus iš eilės vykdomas kultūros projektas „Vizualus menas. Alytus“ tampa vis labiau žinomu ir svarbiu renginiu ne tik Pietų

tęsinys 5 psl. →

Dailininkas Evaldas Grinius projekto „Vizualus menas. Alytus“ autorius, organizatorius ir parodų kuratorius. Zenono Šilinsko nuotr.

Lietuvoje, bet ir visoje šalyje bei užsienyje. Šis projektas tapo neatskiriama Alytaus kultūrinio gyvenimo dalimi, pozityviu vizualaus meno sklaidos ir puoselėjimo reiškiniu.

– Kiek menininkų per ketverius metus dalyvavo jūsų kuruojamame projekte?

Nuo 2011-ųjų dalyvavo 75 kelių kartų, įvairioms vizualaus meno sritims atstovaujantys Alytaus miesto ir rajono menininkai. Parodose plačiai visuomenei pateikta beveik 400 meno kūrinių. Kasmet VŠĮ EGARTA išleidžia solidžius ir išsamius projektinių parodų katalogus „Vizualus menas. Alytus“. Katalogai įteikiami parodų dalyviams, dovanojami Lietuvos rajonų centrinėms viešosioms bibliotekoms, aukštojo mokyimo įstaigoms, kuriose dėstomos vizualiųjų menų disciplinos, kitoms kultūros organizacijoms ir įstaigoms.

– Per tuos metus susikauptė nemažai meno kūrinių? Gal jais papuošėte visuomenines erdves?

Šiuo metu VŠĮ EGARTA veiklos tiksluose nėra numatytas meno kūrinių įsigijimas. Meno kūriniai, savo noru teikiami parodų ekspozicijoms, išlieka autorių asmenine nuosavybe. Ateityje, plečiant VŠĮ EGARTA veiklos apimtį ir pobūdį, rengiant kitokio formato renginius (galerijos steigimas,

plenerų ir simpoziumų organizavimas ir kt. su tuo susijusi veikla), neatmetama galimybė sukurti meno kūrinių fondą (laikantis teisiškai reglamentuotų kūrinių įsigijimo normų).

Evaldas Grinius

Alytiškis dailininkas Evaldas Grinius – ne pelno siekiančios VŠĮ EGARTA direktorius. Būdamas šios įstaigos vienasmeniu vadovu, nuo 2011 m. Alytuje ir už jo ribų organizuoja ir vykdo vizualaus meno puoselėjimo ir sklaidos projektus. Nuo 2000 m. – Alytaus profesionalių dailininkų grupės „Be Rėmų“ narys. Nuo 2014 m. – LDS narys (Vilniaus tapytojų sekcija).

Yra surengęs 6 personalines tapybos darbų parodas. Dalyvavo per 30 jungtinių parodų Lietuvoje ir užsienyje. Kelios tarptautinių plenerų, simpoziumų dalyvis.

Nuo 2011-ųjų yra tęstinio kultūros projekto „Vizualus menas. Alytus“ autorius, vadovas ir parodų kuratorius.

2014 m. 1-osios tarptautinės Alytaus jaunųjų kūrėjų bienalės MENO IMPRESIJA autorius, vadovas (rėngėja VŠĮ EGARTA).

„Vizualus menas. Alytus 2012“ parodų katalogo skaitmeninė versija

<http://literaturairmenas.lt/images/siuntiniai/VMA-2012-s.pdf>

Vozbino rinktinė šventųjų ir kankinių retrospektyva

Molėtų dailės galerija pristatė tapybos parodą „Šventieji ir kankiniai“, kurią galima vertinti kaip nedidelę, rinktinę tapytojo Aleksandro Vozbino retrospektyvą. Ir ne tik dėl chronologinio aspekto – nors iš tiesų eksponuojami per trisdešimt metų sukurti paveikslai, atskleidžiantys kūrybinę dailininko evoliuciją ir įvairius etapus, jo plastinės kalbos metamorfозes bei transformacijas.

VIDAS POŠKUS

Didžioji intriga yra tai, kad pats A. Vozbinas atrinko savo darbus kolekcijai – tad patys paveikslai iškalbingiau nei kas nors kitas pasakoja kūrėjo virsmus bei siekius. Parodoje buvo galima aiškiai išvysti, kaip keitėsi tapytojo spalvinė paletė – nuo prislopintos gamos iki vos ne koloristinės puotos su tipiškais „vozbiniškais“ raudono-mėlyno-balto deriniais, „paskanintais“ meistriškais potėpiais ir nepriekaištingai surežisuotais – sušiauštais, išglostytais, pakeden-tais – faktūriniais paviršiais.

Per keliasdešimt metų kito ir dailininko temos bei motyvai –

Atgimimo išvakarėse ir jo metu dailininko kūriniuose greitai pulsui tvinkčiojo politinės užuominos bei aktualijos, tačiau ilgainiui toji tapyba įgavo vis didesnį universalumą – tai iliustruoja net parodos pavadinimas. Dailininkas savo paveikslais bendrauja su senaisiais viduramžių ir renesanso meistrais, diskutuoja su Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didžiaviriais, kalbasi su Vakarų civilizacijos personažais. Šventieji ir kankiniai šiuo atveju taip pat nėra tik krikščionybės herojai, bet daugiau žmogiškų būsenų įsikūnijimai, spinduliuojantys A. Vozbinui būdingomis ironijos ir tragedijos, skepsio ir aistros aureolėmis.

Aleksandras Vozbinas, „Siuzetas 2012“

Parodoje eksponuoti darbai ir jų nuotraukos dailininką K. Šatūną pristatė kaip visą gyvenimą labai produktyviai dirbusį vitražo srities novatorių. Nuotraukoje vitražistas su žmona V. Šatūniene Lilijos Valatkienės nuotr.

Vitražas – nacionalinės kultūros refleksija

Vitražisto Konstantino Šatūno kūryba skleidėsi vėlyvojo modernizmo laikotarpiu. Tuomet Lietuvos architektūra įgavo griežtą geometriją, veržliu plastiškumu ir postmodernizmo atspalviais grįstą išraišką.

Šviesos ir stiklo menininkas Konstantinas Šatūnas LDS parodų salėje atidarė vitražo darbų parodą. Ji veiks visą gegužės mėnesį.

EVELINA JANUŠKAITĖ

Ambicijos, galimybės ir ideologija

Dailininkai ieškojo šviežumo, naujovių, siekė išlaisvinti kūrybą iš sustabarėjusių rėmų, pabrėžti vietos unikalumą, savitą kultūrinį charakterį. Šis laikotarpis mene – tai idėjų kaita, dinamika, dekoratyvumo proveržis, techninių galimybių ir asmeninių kūrybinių ambicijų balansas. Moderniosios architektūros funkcionalumas ir lakoniškumas brėžė sakingą urbanistinį braižą, o tokiuose pastatuose integruoti monumentalus meno kūriniai reiškėsi formos ir turinio įvairove.

Politinė ideologija skatino estetizuoti visuomeninės paskirties pastatus, o po sėkmingų lietuvių vitražistų pasirodymų pasaulinėse parodose buvo skiriamos nemažos dotacijos valstybiniais užsakymams. Pasak architektūrologo dr. Vaido Petruolio, nors „modernizmas Lietuvoje buvo padiktuotas bendrų vidinių Sovietų Sąjungos procesų, tačiau nebuvo uždaras, o daugiau atspindėjo pasaulinės modernizmo tendencijas“.

Dailės ir architektūros simbiozė

Vitražas glaudžiai susijęs su architektūra, erdve ir vietos specifika. Remiantis šiais terminais, jį galėtume pavadinti *site – specific* arba *įvietintu* menu, kuriam labai svarbu santykis su aplinka. Vitražas – bene labiausiai dailės ir architektūros simbiozė atspindinti monumentalus meno šaka. Konkrečiuose pastatuose projektuoti darbai tampa nedaloma architektūrinė visuma, todėl, norėdami retrospektyviai apžvelgti Konstantino Šatūno kūrybą, pasitelkiame dokumentuotą medžiagą. Iš tiesų toks archyvinis pateikimas labai papildo kūrybinę apžvalgą, nes kiekvienam vitražui projektuoti įta-

kos turi bendras kontekstas ir pastato paskirtis. Iš dalies funkcija padiktuoja formą, o turinio kompozicijos derinamos su pastato reikšme.

Vis tik Konstantiną Šatūną galime vadinti novatoriumi ir eksperimentuotoju, nes kiekvienas jo darbas – nuo pat eskizo iki idėjos realizavimo – buvo lydimas conceptualaus sprendimo paieškų. Netikėti vizualiniai ir techniniai sprendiniai leido žiūrovams pažinti vitražą iš įvairių perspektyvų. Dailininkas kiekvieną aplinką tyrinėdavo individualiai, atsižvelgdamas ir išryškindamas subtilius tos vietos niuansus, pasinaudodamas erdvės privalumais. Vitražas – tai šviesos ir stiklo menas, o Šatūnas, įtaigiai manipuliudamas stiklo medžiaga, projektuojamo vitražo aplinkos šviesą išnaudodavo kuo racionaliau.

Vizualinė kultūros genezė

Viešosiose erdvėse menas yra arčiausiai žmogaus. Jis ugdo žiūrovo estetinį suvokimą, kompleksinį kultūrinį išprusimą, lavina intelektualų kultūros vartotoją.

Kolektyviškumu grįstas meno suvokimas skatina rinktis skirtingus požiūrio taškus, interpretuoti dailę įvairiais rakursais.

Šiandieną, deja, monumentalieji menai kiek nustumti į paribius, neretai pasislepia privačiuose interjeruose. Dalis sovietmečiu sukurtų masyvių vitražų visuomeninės paskirties pastatuose buvo pakeisti naujais interjero ir eksterjero deriniais, o šiuolaikinėje architektūroje skaidrūs monolitiniai stiklo lakštai įsikūrė vietoj spalvotų, švino profiliuose sudėtų kompozicijų.

Norėtusi platesnės vitražo meno sklaidos, nes tai – reikšmingas Lietuvos vizualinės kultūros genezės pavyzdys. Tačiau aktyviai dirbantys vitražistai po truputį atsako vitražo sąvokos, apibūdina kūrybą alternaty-

viais terminais, kad išvengtų aliuzijų į amatą ir praeities kultą.

Kūrėjai stengiasi spėti su laiku, neatsilikti nuo technologinių naujovių, atspindi vitražą kaip universalų, daugialypį, mažai priklausomą nuo vietos meno objektą.

Kūrėjas – novatorius

Vitražistas K. Šatūnas kukliai save apibūdina, tačiau plati jo kūrybinė panorama, kuri ir apžvelgiama parodoje, dailininką pristato kaip visą gyvenimą labai produktyviai dirbusį vitražo srities novatorių. Valdžios itin kontroliuojamoje politinėje santvarkoje menas buvo cenzuruojamas ir standartizuojamas, įgydavo kano-nams atliepančius šabloniškus įvaizdžius, tačiau Šatūnas rado būdų savo vitražinėmis abstrakcijomis drąsiai prieš tai protestuoti. Dailininkas diegė naujoves, skleidė profesionalaus meno žinią Lietuvos regionuose, keliavo po visą Sąjungą rinkdamas informaciją ir ieškodamas inovatyvių vitražo kūrimo variantų.

Dar ir šiandien kūrybine veikla užsiimančio garsaus Lietuvos vitražisto, palikęs svarbų pėdsaką nacionalinės kultūros veide, meninį veržlumą tyliai reprezentuoja jo monumentalūs darbai viešosiose erdvėse. Jau nedaug dailininkų ir meistrų dirba klasikine švino technologija, tad Šatūno kūriniai dabarties fone įgauna istorinio palikimo, kultūros paveldo prasmę.

Kita vertus, net neakcentuojant buvusios politinės santvarkos, atsisakant chronologinės apibrėžties, Šatūno darbai savo vizualumu dera ir nūdienos kontekste, o istorine patirtimi ženklina architektūrinės erdvės su šiais moderniais vitražais reprezentuoja belaikį monumentalisto talentą ir unikalius kūrinius, įprasmintus erdvėje, bet neapsiribojančius sukūrimo laikotarpiu.

Urbanistinėse erdvėse vitražas tampa nacionalinės kultūros refleksija, organiškai įkomponuota reikšminguose modernizmo artefaktuose. Konstantinas Šatūnas, kaip vienas iš iškiliausių Lietuvos vitražistų, kuria ir puoselėja šias refleksijas.

LDS narių jubiliejai Birželis

Janina Grasilda Žilytė 1930 06 02 – 85 metai

Solveiga Krivičienė 1965 06 05 – 50 metų

Jonas Gencevičius 1965 06 06 – 50 metų

Alfonsas Vilpišauskas 1945 06 09 – 70 metų

Liudvika Rusteikienė 1935 06 09 – 80 metų

Jonas Daniliauskas 1950 06 10 – 65 metai

Aldona Skudraitė 1945 06 12 – 70 metų

Edmundas Saladžius 1950 06 16 – 65 metai

Sofija Kanaverskytė 1935 06 20 – 80 metų

Ramunė Staškevičiūtė 1965 06 28 – 50 metų

Viktoras Liutkus 1950 06 28 – 65 metai

Rasa Žmuidienė 1965 06 29 – 50 metų

Jonas Jagėla 1945 06 29 – 70 metų

Bienalės, trienalės, festivaliai, konkursai

Šiuolaikinio meno mugė ART VILNIUS'15
Tarptautinė šiuolaikinio meno mugė Vilniuje, Litexpo parodų centre, vyks **birželio 25–28 dienomis**. Šiais metais bus pristatoma 52 šiuolaikinio meno galerijos iš 15 pasaulio šalių. Mugės šalis svečias – Ukraina. Kaip ir praėjusiais metais šiemet **Lewben Art Foundation** pristatys savo šiuolaikinio meno kolekciją; **Modernaus meno centras** mugės lankytojus supažindins su savo kaupiamą kolekcija; taip pat Ukrainos šiuolaikinio meno centras **Pinchuk Art Centre** pristatys savo privačią kolekciją, o šiuolaikinio videomeno festivalis **Videonale** į mugę atves specialią rinktinę videomeno kolekciją. Tradiciškai meno mugėje bus pristatyta skulptūrų ir instaliacijų paroda **Takas**, kurioje savo didelio gabarito darbus eksponuos žinomi Lietuvos ir užsienio menininkai. Menininkas **Vladimiras Tarasovas** mugei ruošia videoinstaliaciją „1960s“, o Ukrainos menininkas **Mykta Shalennyi** pristatys instaliaciją „Syberia“. „Art Vilnius'15“ metu žiūrovų laukia Rusijos menininkės **Marinos Koldobskajos** specialus tapybos performansas.

Labai svarbus kasmetis „ArtVilnius“ akcentas yra geriausių mugės galerijų ir menininkų rinkimas bei apdovanojimas. Iš viso įsteigtos 4 nominacijos: „Geriausias menininkas“, „Geriausia galerija“, „Geriausia skulptūra, instaliacija“, „Geriausias jaunas menininkas (iki 35 m.)“. Pastaroji nominacija ypač svarbi ne tik dėl piniginių apdovanojimo, bet ir dėl tarptautinio susidomėjimo laimėjusiu menininku. Mugės metu vyks ne viena meno ir kolekcionavimo temas nagrinėjanti konferencija, viešosios diskusijos. Specialias edukacines programas parengs J. Vienožinskio ir J. Stauskaitės meno mokyklos. Papildomus renginius organizuos ir mugėje dalyvaujančios galerijos, speciali programa bus parengta VIP svečiams. Ir, žinoma, platus renginių ir įvairios veiklos spektras ne tik mugėje, bet ir už jos ribų. Vilnius birželio pabaigoje šurmuliuos nuo festivalių, parodų atidarymų, koncertų garsų. Detalesnę informaciją sekite: <http://www.artvilnius.com/lt/2015-2>.

Dailininkų sąjungos galerija taip pat dalyvauja „ArtVilnius'15“ ir pristato menininką Kęstutį Grigaliūną. Galerija „Arka“ supažindins su tapytojų Miglės Kosinskaitės, Andriaus Miežio ir tekstilinkės Jūratės Kazakevičiūtės kūriniais. Galerija „Meno parkas“ mugėje pristatys jaunas kūrėjas Juliją Pociūtę ir Židriją Janušaitę. LDS „Klaipėdos galerija“ eksponuos Rūtos Jusionytės tapybą.

Atidarytas Lietuvos paviljonas Venecijos bienalėje

Lietuvos kultūros ministras Šarūnas Birutis gegužės 6 d. atidarė Lietuvos paviljoną 56-oje Venecijos meno bienalėje su Dainiaus Liškevičiaus projektu „Muziejus“.

Venecijos meno bienalė yra viena iš prestižiškiausių pasaulyje šiuolaikinio meno parodų, kuri vyksta kas dvejus metus nuo 1895 m. Lietuva Venecijos bienalėje dalyvauja nuo 1999 m. Šiais metais 56-oji tarptautinė meno paroda Venecijos bienalėje vyksta nuo gegužės 9 d. iki lapkričio 22 d. erdviame Zenobio rūmų sode.

Menininkas Dainius Liškevičius projekte „Mu-

ziejus“ su subtilia ironija apžaidžia Lietuvos (dailės) istoriją ir sudėlioja netikėtą „archeologinę“ kolekciją, kurioje už kiekvieno objekto glūdi ir asmeninė, ir kolektyvinė patirtis, kviečianti žiūrovą keliauti laiku. „Muziejuje“ autobiografinės detalės susipina su revoliucionierių disidentų (Antanas Kraujelis, Romas Kalanta ir Bronius Maigis) bei idealizuotų kultūros veikėjų (tokių kaip Jeanas-Paulis Sartre'as) biografijomis ir ištrina trapias ribas tarp subjektyvaus ir objektyvaus pasakojimo.

Konkursas ARTICA

Tarptautinis konkursas ARTICA kviečia menininkus ir kuratorius teikti paraiškas audiovizualiųjų menų projektams. Projektu siekiama sukurti autoriams palankią platformą pristatyti savo darbus tarptautiniu mastu. Teikiami kūriniai gali būti iš įvairių meno sričių, svarbu, kad būtų akcentuojamas kūrėjo santykis su publika, siekiama inovatyvaus ir netradicinio komunikavimo. Vienas pareiškėjas gali teikti siūlyti iki 5 kūrinių, sukurtų įvairiomis medijomis. Nėra jokio registracijos mokesčio. Nuotraukos ir kita informacija gali būti siunčiama iki **2015 m. birželio 19 d.** el. paštu: artica@europe.com arba užpildant paraiškos formą internete: <http://articacontemporaryart.yolasite.com/submit-your-artworks.php>.

Virtualus projektas „100 valandų meno / 100 Hours of Art“

Tai pasaulinis internetinis tinklas, vienijantis menininkus iš viso pasaulio. Kiekvienas norintis gali prisijungti, pristatydami vieną bet kurios dailės rūšies meno kūrinį. Projekto tikslas – sujungti į vieną erdvę įvairius šiuolaikinius menininkus. Pasak projekto organizatorių, menininkai pirmieji reflektuoja sociopolitinius įvykius, visuomenės padėti skirtingų kultūrų kontekstuose. Tad šio projekto užduotis – suburti kuo daugiau menininkų, kuriančių visuotinį supratingumą ir toleranciją. Projekto tema: „Pagalvėlė / Cushion“. Pagalvėlės įvairiais laikmečiais buvo kuriamos iš skirtingų medžiagų ir įvairiomis technikomis, jos yra glaudžiai susijusios su civilizacijų reprezentacija.

Kiekvienas menininkas gali teikti paraišką dalyvauti šio projekto konkursinėje programoje, kurios metu žiuri išrinks laimėtojus iš skirtingų šalių ir regionų. Taip pat bus apdovanoti daugiausia internetinės svetainės lankytojų susidomėjimo sulaukę kūriniai. Šiuo projektu taip pat siekiama padėti kūrėjams išplėtoti jų tarptautinius ryšius. Projektą organizuoja Austrijos meno ir kultūros asociacijos (ACA). Paraišką dalyvauti projekte galite pateikti internetiniu adresu: <http://www.100hoursofart.com/submit/>. Registracija nemokama, paraiškos priėmimo laikas neribojamas.

Lietuvos dailininkų sąjunga (LDS) skelbia XVI-osios tarptautinės Vilniaus tapybos trienalės IDĖJOS (KONCEPCIJOS) KONKURSA

Vilniaus tapybos trienalė – tai tradicinis tęstinis projektas, kurį organizuoja Lietuvos dailininkų sąjunga nuo 1969-ųjų. Šis projektas jau yra tapęs svarbiu tarptautiniu Baltijos regiono renginiu, o rengiant XVI-ą trienalę, siekiama dar labiau išplėtoti geografines ribas. Paroda siekiama atskleisti įvairių šalių geografinės, istorinės, meninės aplinkos panašumus ir skirtumus. Trienalė apeliuoja į keitimąsi idėjomis, dalijimąsi vizualinės kultūros informacija. Daugiau apie praėjusią trienalę „Tapybos kontekstai“: <http://artistsassociation.lt/index.php?cid=25052>

Apie naujojo konkurso sąlygas išsamiai galima sužinoti LDS tinklalapyje: <http://www.artistsassociation.lt/index.php?cid=244>

SVARBU: Paraiškos teikiamos iki 2015 m. rugsėjo 6 d.

Tarptautinio skulptūros tinklo forumas Linze (Austrija)

Internetinis tinklas, vienijantis viso pasaulio šiuolaikinės skulptūros atstovus: menininkus, kuratorius, galerijas, meno institucijas, organizacijas, muziejus, meno centrus, kolekcininkus ir pan., rengia tarptautinę konferenciją-forumą Austrijoje, Linze, 2015 m. **spalio 1–3 d.** Forumo tema – „Pažangi medija / išplėsta skulptūra“.

Iš pirmo žvilgsnio haptinės arba tridimensinės erdvės ir 2D virtualios kibernetinės plokštumos simbiozė gali pasirodyti šiek tiek groteskiška. Tačiau atsigręžus į pasaulinę meno praktiką matyti, kad naujų medijų taikymas tradiciniame mene turi

ilgą ir progresyvią istoriją. Dėl technologijų pažangos menininkai gali reikšti savo idėjas, stacionarų meno kūrinį paversdami kinetiniu tarpdisciplinišku objektu. Skulptūra įgauna judėjimo pagreitį. Kinetinio meno pavyzdžiai, prasidėję nuo Naumo Gabo vibruojančios skardos, išsiplėtė į šiuolaikišką, garbingą vietą meno pasaulyje užimančią sritį. Skulptūros sąvoka nuolat atnaujinama: į šią kategoriją sutelpa vis daugiau šiuolaikinės dailės artefaktų. Ribos tarp žanrų ir technikų nyksta, o įprastos meno praktikos kategorijos praranda savo aktualumą. Elektroninė medija tapo mūsų kasdiene dalimi, tad nieko stebėtino, kad ji tapo ir meno dalimi. Tačiau kaip pažangiosios medijos veikia erdvinį meną? 2015 m. skulptūros tinklo konferencija kelia šį klausimą. Norėdami gauti daugiau informacijos apie pasaulyje vykstančius skulptūrai aktualius renginius ir reiškinis, užsiregistruokite „Sculpture Network“ svetainėje: <http://www.sculpture-network.org/en/home/become-a-member.html>.

PARODOS

VILNIUS

Dailininkų sąjungos galerija

(Vokiečių g. 2)

2015 05 15–2015 06 05

TAS PATS MATYMO / MĄSTYMO BŪDAS
Šiuolaikinio meno paroda

–2015 06 10–2015 07 01

Linus Liandzbergis

MY LAND

Pamėnkalnio galerija

(Pamėnkalnio g. 1)

2015 05 21–2015 06 13

Evelina Paukštytė

KOSMOSAS IR AŠAROS

2015 06 19–2015 07 11

TRISDEŠIMT IŠ TRISDEŠIMT

Šiuolaikinis Latvijos menas 1990–2015

Galerija „Kairė – Dešinė“

(Latako g. 3)

2015 06 02–2015 06 27

Sovietų Lietuvos vaikų knygų iliustracijų paroda

Galerija „Arka“

(Aušros vartų g. 7)

2015 05 26–2015 06 13

PIEŠINYS 2015 / PER FORMĄ Į TURINĮ
Apžvalginė piešinio paroda

2015 05 26–2015 06 13

VANDUO PO TILTU

Grupinė tapybos paroda

2015 06 19–2015 07 11

IŠ DĖŽĖS / OUT OF THE BOX

IX-oji tarptautinė tekstilės miniatiūrų bienalė

Šv. Jono galerija

(Šv. Jono g. 11)

2015 06 03–2015 06 27

SOMNOLENCIJA, PO 20 METŲ

Tarptautinė tapytojų paroda – Lietuva / Vokietija

2015 06 02–2015 06 03

MANO KRAŠTO LEGENDA

Kūrybinės dirbtuvės su vaikais,

Ignalinos r. sav. viešoji biblioteka

2015 06 04–2015 06 06

MANO KRAŠTO LEGENDA

Kūrybinės dirbtuvės su vaikais,

Visagino viešoji biblioteka

LDS parodų salė (Vokiečių g. 4/2)

2015 05 29–2015 06 22

LIETUVOS MENININKAI

Sauliaus Sasnausko fotografijų paroda

–2015 06 25–2015 07 20

Naujų LDS narių kūrybos darbų paroda

KAUNAS

Galerija „Meno parkas“

(Rotušės a. 27)

2015 05 15–2015 06 13

DVASINĖ VIENOVĖ

Jubiliejinė Alfonso Vilpišausko paroda

-PANEVĖŽYS Galerija „XX“

(Laisvės a. 7)

2015 05 20–2015 06 12

JAUNIEJI

„Panevėžio Dailės dienos 2015“ paroda

KLAIPĖDA

„Klaipėdos galerijos“ filialas

(„Herkaus galerija“, H. Manto g. 22, II a.)

2015 05 14–2015 06 10

TYRAS

Eglės Einikytės-Narkevičienės keramikos paroda

In memoriam

Menotyrininkas, prozininkas ir žurnalistas

Tomas Sakalauskas

(1932 02 10–2015 04 27)

Keramikas

Rimantas Skuodis

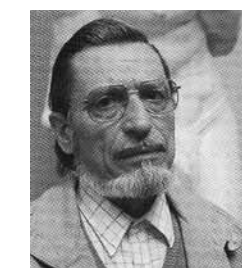
(1951 11 21–2015 04 30)

Akvarelininkė

Ona Gražina Kamblevičiūtė

(1951 02 26–2015 05 02)

Skulptorius

Donatas Stasys Lukoševičius

1935 01 01 – 2015 05 17

Atsiprašymas: 2014-ųjų gruodžio mėn.

„Dailėraštyje“ In memoriam skiltyje dėl buvusių LDS darbuotojų aplaidumo buvo sukeistos tekstilinkės Emilijos Pleškytės ir grafikės Onos Račkauskienės nuotraukos. Atsiprašome artimųjų.

Leidžia Lietuvos dailininkų sąjunga

Išleidžiamas vieną kartą per mėnesį

Redaktorė Lilija Valatkienė

El. paštas: info@ldsajunga.lt;

dailerastis.lds@gmail.com

tel. +370 674 89700